

УДК: 371.134+378.147+372

**ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ АНАЛІЗУ КОНКРЕТНИХ СИТУАЦІЙ
У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ:
ТЕОРЕТИЧНИЙ ЕТАП**

Осадченко Інна Іванівна,

доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії та методики
початкової освіти Миколаївського національного університету
імені В. О. Сухомлинського

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Актуальне завдання у контексті сучасної дидактичної парадигми вищої освіти в Україні – підготовка кваліфікованого спеціаліста, зокрема – майбутнього вчителя початкової школи. Відомо, що від якості спеціалістів зазначеного профілю, їхньої готовності до розв'язання численних педагогічних ситуацій, що виникають у професійній діяльності, залежить загальна якість освіти молодших школярів як підґрунтя подальшого шкільного навчання. Зрозуміло, що формування у майбутніх учителів початкової школи уміння приймати правильне рішення у процесі розв'язання педагогічних ситуацій потребує, насамперед, готовності викладачів ВНЗ до застосування сучасних технологій технології навчання, наприклад, технології ситуаційного навчання, тобто спеціальної організації активної навчально-пізнавальної діяльності студентів, основним методом якої є аналіз конкретної ситуації. Проте, традиційно, у підручниках та посібниках пропонуються звичка методика розв'язання педагогічних ситуацій, без опису методу аналізу конкретних ситуацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Нині достатньо популярні статті і посібники, де містяться теоретичні положення та методичні рекомендації щодо розв'язання педагогічних ситуацій (Н. Боритко, С. Годник, О. Матвієнко, О. Матюшин, І. Старіков, О. Фурман та ін.), збірники педагогічних ситуацій з описом їх розв'язання (К. Ащеулова, Є. Болдін, Т. Бурдигіна, Б. Вульф, К. Корольова, М. Поташник, Т. Тамбовкіна, П. Юрченко та ін.). Порівнюючи

опорні сигнали для розв'язання педагогічних ситуацій, подані у підручниках та посібниках з основ педагогічної майстерності (Н. Базилевич, Т. Дмитренко, Л. Крамущенко, І. Кривонос, І. Зязюн, Л. Мільто та ін.) [1; 4–8], наголосимо на необхідності їх застосування у професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи, доречності добраного порядку виконання дій учителя, докладності та обґрунтованості кожного з представлених авторами елементів процесу розв'язання педагогічної ситуації. Однак необхідна докладна характеристика кожного з етапів системної та систематичної роботи щодо розв'язання педагогічних ситуацій шляхом застосування сучасних методів навчання.

Формулювання мети статті. Мета статті – на основі аналізу наукових джерел та емпіричного матеріалу схарактеризувати теоретичний етап застосування методу аналізу конкретних ситуацій у підготовці майбутніх учителів початкової школи.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. У процесі здійсненого нами теоретико-практичного дослідження нами обґрунтовано, що основу методу аналізу конкретних ситуацій складає аналіз певної педагогічної ситуації та виокремлено три етапи застосування методу аналізу конкретних ситуацій у підготовці майбутніх учителів початкової школи: теоретичний, тренувально-формульвальний та практичний [3]. На теоретичному етапі майбутнім учителям початкової школи необхідно засвоїти:

- сутність понять «педагогічна ситуація», «ситуаційна проблема», «ситуаційна задача» тощо;
- структуру алгоритмів розв'язання педагогічної ситуації;
- мотиви виникнення, способи розв'язання, типи педагогічних ситуацій тощо.

Насамперед, на цьому етапі майбутні учителі початкової школи, ознайомлюючись із педагогічною ситуацією, мотивами її виникнення, алгоритмом її розв'язання, на лекції («Педагогічна ситуація та педагогічна

задача») колективно розв'язували педагогічну ситуацію за «Алгоритмом розв'язання педагогічної ситуації» Мета та завдання використання цього алгоритму:

– дати студентам уявлення про структурні компоненти та види педагогічної ситуації, процес її розвитку та способи розв'язання (короткий зміст педагогічної ситуації; назва етапу педагогічної ситуації: виникнення ситуації, виокремлення ситуації, миттєвий аналіз, пошук шляхів (способів) виходу із ситуації, практична реалізація рішення, результати розв'язування, аналіз результату);

– формувати у студентів цілісне бачення ситуації як суб'єктного явища («Дії, стан учасників педагогічної ситуації»), розвиток подій якого залежить від ймовірних дій кожного учасника.

Важливим етапом алгоритму розв'язання педагогічної ситуації є прийняття рішення, отриманого шляхом її аналізу – методу як процесу здійснення пошуку правильного рішення. Правильність рішення характеризується нами як уміння оперативно виокремити у ній ситуаційну проблему, сформулювати та розв'язати ситуаційну задачу на засадах педагогічної етики. Прийняття рішення – це кінцевий результат аналітичної діяльності майбутніх учителів початкової школи щодо розв'язання педагогічної ситуації.

Наприклад, потрібно врахувати такий аспект: у традиційних опорних схемах (Н. Базилевич, Т. Дмитренко, Л. Крамущенко, І. Кривонос, І. Зязюн, Л. Мільто та ін.) [1; 4–8] обов'язковими етапами розв'язання педагогічної ситуації є «задача» та «наступна задача». Вважаємо доцільним переформулювати їх логічним: «первинна/вторинна задача» та «стратегічна/масштабна задача». Зазначене підкреслить аналітично-стратегічне призначення цих етапів, адже необхідно врахувати, що може бути сформульовано кілька ситуаційних задач, які потрібно розв'язати (вирішити, виконати), тим самим, прийняти рішення щодо ситуації:

– первинна, вторинна тощо ситуаційні задачі: прийняття негайного рішення («тут і зараз»);

– стратегічна або масштабна ситуаційна задача: що зробити, аби аналогічна педагогічна ситуація більше не повторювалася.

Стратегічна ситуаційна задача, вбачаємо, виникає тоді, коли вчителю необхідно для забезпечення аналогічної педагогічної ситуації змінювати стратегію своєї діяльності. Наприклад, удосконалити план виховної роботи чи змінити традиційні методи навчання з урахуванням аспектів, що виникли під час ситуації тощо. Масштабна ситуаційна задача потребує не тільки зміни стратегії діяльності вчителя, але й дії у іншому «масштабі»: залучення батьків чи адміністрації школи для вирішення серйозніших проблем (розширення кола позашкільної діяльності з метою залучення до неї учнів, клопотання про додаткові індивідуальні години для навчання певної категорії учнів тощо).

Наприклад, педагогічна ситуація такого змісту: *«Першокласник Сергійко проходив біля підвіконня і ненавмисно зачепив одягом кактуса, який упав на підлогу і риночка розбилася. Хлопчик розплакався»*. У процесі первинного аналізу цієї педагогічної ситуації необхідно:

– виокремити ситуаційну проблему (розплаканий хлопчик через розбиту риночку);

– сформулювати первинну педагогічну задачу (заспокоїти хлопчика, перевіривши, чи немає поранень від кактуса);

– вторинну ситуаційну задачу (забрати кактуса з підлоги та рештки вазона, щоб нічого не перешкоджало педагогічному процесу).

Причому первинна ситуаційна задача – негайна дія. Актуально такі ситуаційні задачі виникають у медичних педагогічних ситуаціях. Наприклад: *«Черговий хлопчик по дзвінку на урок заніс до класу вазу з квітами, у яку набирив води. На порозі класу хлопчик перечепився через поріг, упав, розбиваючи вазу, і поранився»*. Первинна ситуаційна задача у цьому випадку – надати хлопчику медичну та психологічну допомогу. Вторинних (поточних) ситуаційних задач має бути кілька. Приміром, в аналізованому випадку:

вторинна ситуаційна задача – спокійно організувати початок уроку, друга вторинна – прибрати решту черепків посеред класу, третя – поставити квіти до вази, щоб не пропали. Врешті, масштабна ситуаційна задача, по-перше, з’ясувати, чи не зависокий поріг перед класною кімнатою, по-друге, надалі не давати учням скляний посуд для перенесення з місце на місце: у початковій школі це краще зробити вчительці або техпрацівниці.

Після прийняття рішення (виконання первинної та вторинної ситуаційних задач), необхідно як результат аналізу прийняття рішення сформулювати стратегічну ситуаційну задачу, якої у цьому випадку буде також дві: знайти спосіб пересадження кактуса та в цілому вирішити проблему розташування кімнатних рослин у класі, адже такий вид кімнатної рослини, як кактус, не повинен розташовуватися у межах руху дітей, та й, узагалі, його не бажано тримати у класах, де навчаються молодші школярі.

Отож, такі алгоритми розв’язання педагогічної ситуації (рис. 1–2):

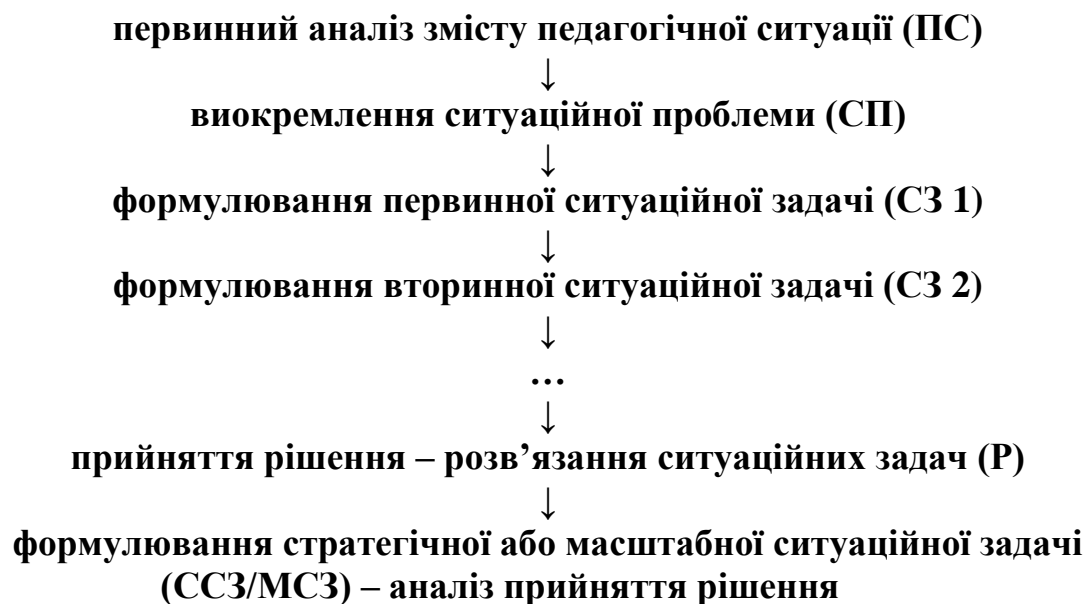

Рис. 1. Узагальнений алгоритм розв’язання педагогічної ситуації

ПС → СП → СЗ 1 → СЗ 2 → ... → Р → ССЗ/МСЗ

Рис. 2. Узагальнений алгоритм розв’язання педагогічної ситуації (абрєвіатурний варіант)

На прийняття рішення також має надзвичайно впливати суб'єктивний чинник, виокремлений нами у алгоритмі розв'язання педагогічної ситуації як «додаткові обставини». Це факт сумісності технології ситуаційного та технології контекстового навчання: педагогічна ситуація + контекст (додаткові обставини), що робить педагогічну ситуацію контекстового характеру. Саме додаткові обставини – чинник, який кардинально впливає на процес перебігу педагогічної ситуації і вибору рішення щодо неї. Таким чином, майбутніх учителів початкової школи апріорі необхідно навчати виокремлювати та часто передбачати на інтуїтивному рівні додаткові обставини, інколи незначущі на перший погляд у змісті педагогічної ситуації. Наприклад: *«Другокласнику Сашкові, синові дуже сварливої техпрацівниці школи, однокласниця Оля незумисне, у процесі гри, відірвала рукав куртки»*. Додаткові обставини тут треба тільки виокремити: *«дуже сварливої техпрацівниці школи»*.

Щодо прийняття рішення у педагогічних ситуаціях, то майбутні вчителі початкової школи мають усвідомити таке:

1. Правильність розв'язання педагогічної ситуації (прийняття рішення) характеризується як уміння оперативно виокремити у ній ситуаційну проблему, сформулювати та розв'язати ситуаційну задачу на засадах педагогічної етики:

- зберігаючи своє та учнівське фізичне й моральне здоров'я;
- зберігаючи навчальний час;
- не використовуючи непедагогічних прийомів та методів взаємодії із учасниками навчально-виховного процесу:
 - не знижуючи оцінку за знання через погану поведінку;
 - не вдаючись без вагомої причини до записів у щоденник, викликів адміністрації школи до класу, викликів учнів до адміністрації чи батьків учнів до школи;
 - не виганяючи молодших школярів із класу під час навчального процесу тощо.

2. Так як будь-яка педагогічна ситуація виникає, розвивається і нейтралізується у спілкуванні, то й приймати рішення необхідно з урахуванням правил педагогічного спілкування:

– оскільки участь у педагогічній ситуації бере різна кількість учасників, але не менше двох, то й потрібно враховувати усі їхні інтереси (культурологічний, особистісно орієнтований та аксіологічний підходи);

– переважна частина педагогічних ситуацій виникає з колективним аспектом: у колективі або стосовно колективу; отже, для уникнення педагогічних ситуацій та швидкого їх розв'язання необхідно, насамперед, потурбуватися про формування колективу на рівнях учнів, їхніх батьків, педагогічних працівників та ін.;

– центральною особою педагогічної ситуації має виступати особистість молодшого школяра; отож, прийняття рішення повинне здійснюватися вчителем початкової школи з використанням знань вікової психології.

3. У процесі прийняття рішення щодо педагогічної ситуації необхідно уникати:

– оцінних стереотипів, негативних навіювань з боку інших стосовно особистості молодшого школяра (наприклад, «Брат цього учня – такий бешкетник!»);

– прийняття рішень за умови мінімальної інформації про учня, особливо занадто категоричної (наприклад, покарання за запізнення учня на перший урок, не знаючи, що він мешкає у сусідньому селі);

– надмірної емпатії, що неминуче призведе до стійкого ліберального стилю спілкування з молодшими школярами – професійної неспроможності утримати дисципліну у класі.

До теоретичного матеріалу поняття «педагогічна ситуація» належить інформація про врахування чинників, які можуть впливати на результат прийняття рішення стосовно педагогічної ситуації. До таких чинників зараховано:

- ціннісні орієнтири (загальнолюдські, професійні) майбутніх учителів початкової школи;
- психологічна атмосфера під час заняття;
- установки на результат (позитивні чи негативні) розв'язання педагогічної ситуації;
- система взаємодії партнерів по виконанню ситуаційного завдання;
- індивідуальні особливості майбутніх учителів початкової школи як учасників процесу розв'язання педагогічної ситуації;
- робочі поточні навчальні ситуації – обставини, які виникають поточно у процесі виконання студентами ситуаційних завдань;
- спосіб презентації результатів виконання ситуаційного завдання (відео-, аудіопрезентація; записи на дошці; драматизація).

Нами запропоновано такі способи миттєвого розв'язання педагогічної ситуації, зокрема для виконання ситуаційних вправ (для розв'язання первинної (вторинної) ситуаційної задачі за принципом: «тут і зараз»):

1. Використання педагогічно виважених міміки, жестів, рухів.
2. Використання педагогічно виваженого погляду.
3. «Тиша» – словесна зупинка вчителя.
4. «Словесне звертання» – педагогічно виважене звертання до учня по імені, щоб привернути його увагу, або звертанням типу «Молодець», «Оце так!» тощо. При цьому категорично необхідно уникати звертання до учнів за прізвищами.
5. «Пряме ігнорування» – не виокремлення ситуації, не звертання на неї уваги, бо вона того не варта (наприклад, незумисне падіння ручки на підлогу, шурхіт сторінок підручника).
6. «Приховане ігнорування» – виокремлення ситуації, без зовнішнього вияву реакції вчителя. Використовується тоді, коли учень зумисне створює ситуацію і прагне спеціально привернути увагу учителя.

7. «Переключення уваги» – перехід від одного виду діяльності до іншого. У початковій школі найчастіше можна переключити увагу цікавими завданнями та грою, фізкультхвилиною.

8. «Усунення проблеми» – усунення причини виникнення ситуації (розсаджування учнів, які постійно розмовляють між собою; вилучення в учня мобільного телефону, яким він грається тощо).

9. «Використання з навчальною метою», наприклад, реакції дітей на перший сніг: складання казки про сніг, пригадування віршів про сніг, складання задачі про сніжинки тощо.

10. «Гумор» – гумористична реакція на події (наприклад, коли учень пригрозив учительці, що тато зробить з неї котлету, та відповіла: «Де ти бачив, щоб з кісток робили котлети?»).

11. «Хитрість» – розуміння учнівської хитрості, але не подавання виду, а відповідно «хитрування» (наприклад, коли учениця скаржитися, що не може писати, бо болять руки, «співчутливо» запропонувати їй відпочити на уроці, а потім попрацювати на перерві).

12. «Гуманізм» – максимальна орієнтація у прийнятті рішення на збереження гідності учня та захисті його прав.

13. «Домовленість» – складання прямої домовленості на виконання певної роботи у обмін на щось інше, якусь обіцянку.

14. «Попередження» – первинне попередження про покарання у разі повторного порушення (наприклад, попередження про пересаджування учня за іншу парту тощо).

15. «Покарання» – дотримання попередження та покарання.

Наголосимо на тому, що, оскільки технологія ситуаційного навчання у підготовці майбутніх учителів початкової школи реалізується засобами технології інтерактивного навчання, то на теоретичному етапі при вивченні будь-яких дисциплін доречно застосовувати такі методи інтерактивного навчання: «Ажурна пилка», «Взаємне навчання», «Діалог», «Кероване навчання», «Лекція з допомогою студентів», «Лекція з паузами», «Навчаючи,

вчуся», «Почережні запитання», «Ротаційні (змінювані) трійки», «Читаємо та запитуємо», «Читання у парах/узагальнення у парах». Примітка: назви методів інтерактивного навчання обрані із «Енциклопедії інтерактивного навчання» О. Пометун [9], де докладно описана методика застосування кожного методу.

Перераховані методи, крім методів «Діалог» та «Почережні запитання» не складають основу реалізації методу аналізу конкретних ситуацій. Вони розраховані на реалізацію дидактичної мети засвоєння великого обсягу нової інформації (нового навчального матеріалу), що й відповідає вимогам теоретичного етапу методики застосування методу аналізу конкретних ситуацій у підготовці майбутніх учителів початкової школи. Водночас на теоретичному етапі, як зазначено нами раніше, доречними є застосування ситуаційних вправ та інших нескладних видів ситуаційних завдань (ситуаційні завдання «на вибір рішення», «на алгоритм» тощо [2]).

Рекомендовані методи інтерактивного навчання для реалізації методу аналізу конкретних ситуацій на теоретичному етапі виокремлені такі: «Займи позицію», «Оцінювальна дискусія», «Павутинка дискусій», «Дві правди й одна брехня», «Мікрофон», «Незакінчене речення», «Мозковий штурм», «Мультиголосування», «Коло ідей», «Робота в парах», «Ручки всередині», «Бажано. Обов'язково. Не можна», «Спільна угода» тощо.

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок у вказаному напрямі. Отже, на основі аналізу наукових джерел та емпіричного матеріалу нами схарактеризовано теоретичний етап застосування методу аналізу конкретних ситуацій у підготовці майбутніх учителів початкової школи. Обґрунтовано, що основу методу аналізу конкретних ситуацій складає аналіз певної педагогічної ситуації. Констатовано, що на теоретичному етапі застосування методу аналізу конкретних ситуацій майбутнім учителям початкової школи необхідно засвоїти: сутність понять «педагогічна ситуація», «ситуаційна проблема», «ситуаційна задача» тощо; структуру алгоритмів розв'язання педагогічної ситуації; мотиви виникнення, способи розв'язання, типи педагогічних ситуацій тощо. Запропоновано способи миттєвого

розв'язання педагогічної ситуації, зокрема для виконання ситуаційних вправ (для розв'язання первинної (вторинної) ситуаційної задачі за принципом: «тут і зараз»). Рекомендовано методи інтерактивного навчання для реалізації методу аналізу конкретних ситуацій на теоретичному етапі у процесі підготовки майбутніх учителів початкової школи.

Водночас подальшого дослідження потребує характеристика тренувально-формульовального етапу застосування методу аналізу конкретних ситуацій у підготовці майбутніх учителів початкової школи.

Список використаних джерел

1. Мільто Л. О. Методика розв'язання педагогічних задач: навч. посібник / Л. О. Мільто. – 2-ге вид., перероб і доп. – Харків: Ранок-НТ, 2004. – 152 с.
2. Осадченко І. І. Класифікація ситуаційних завдань у контексті застосування технології ситуаційного навчання у підготовці майбутніх учителів початкової школи / І. І. Осадченко // Нові технології навчання: наук.-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН молодьспорт України. – К., 2011. – Вип. 70. – С. 108–112.
3. Осадченко І. І. Теорія і практика ситуаційного навчання у підготовці майбутніх учителів початкової школи: монографія / І. І. Осадченко. – Умань: ПП Жовтий, 2011. – 414 с.
4. Педагогічна майстерність: [підруч. для вищих навч. закл.] / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін. ; за ред. І. А. Зязюна. – К.: Вища шк., 1997. – 349 с.
5. Педагогічна майстерність: [підруч. для вищих навч. закл.] / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін. ; за ред. І. А. Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Вища шк., 2004. – 422 с.
6. Педагогічна майстерність: [підруч. для вищих навч. закл.] / упоряд.: І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін. ; за ред. І. А. Зязюна. – 3-тє вид., доповн. і переробл. – К.: СПД Богданова А. М., 2008. – 376 с.
7. Педагогічна майстерність. Хрестоматія: [навч. посіб. для студ. вищих пед. навч. закл.] / І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Т. Г. Дмитренко та ін. ; за ред. І. А. Зязюна. – К.: Вища шк., 2006. – 606 с.
8. Педагогічна майстерність. Хрестоматія: [підруч. для вищих навч. закл.] / упорядн.: І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Т. Г. Дмитренко та ін. ; за ред. І. А. Зязюна. – К.: СПД Богданова А. М., 2008. – 462 с.
9. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання / О. І. Пометун. – К.: СПД Кулінічев Б. М., 2007. – 144 с.

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ АНАЛІЗУ КОНКРЕТНИХ СИТУАЦІЙ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ЕТАП

Осадченко Інна Іванівна,

доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії та методики
початкової освіти Миколаївського національного університету
імені В. О. Сухомлинського

Анотація: У статті на основі аналізу наукових джерел та емпіричного матеріалу схарактеризовано теоретичний етап застосування методу аналізу конкретних ситуацій у підготовці майбутніх учителів початкової школи. Обґрунтовано, що основу методу аналізу конкретних ситуацій складає аналіз певної педагогічної ситуації. Констатовано, що на теоретичному етапі застосування методу аналізу конкретних ситуацій майбутнім учителям початкової школи необхідно засвоїти: сутність понять «педагогічна ситуація», «ситуаційна проблема», «ситуаційна задача» тощо; структуру алгоритмів розв'язання педагогічної ситуації; мотиви виникнення, способи розв'язання, типи педагогічних ситуацій тощо. Наголошено на тому, що важливим етапом алгоритму розв'язання педагогічної ситуації є прийняття рішення, отриманого шляхом її аналізу – методу як процесу здійснення пошуку правильного рішення. Правильність рішення тлумачено як уміння оперативно виокремити у педагогічній ситуації ситуаційну проблему, сформулювати та розв'язати ситуаційну задачу на засадах педагогічної етики; прийняття рішення – це кінцевий результат аналітичної діяльності майбутніх учителів початкової школи щодо розв'язання педагогічної ситуації методом аналізу конкретної ситуації. Вказано, що у процесі первинного аналізу педагогічної ситуації необхідно: виокремити ситуаційну проблему, сформулювати первинну педагогічну задачу, вторинну ситуаційну задачу. Запропоновано способи миттєвого розв'язання педагогічної ситуації, зокрема для виконання ситуаційних вправ (для розв'язання первинної (вторинної) ситуаційної задачі за принципом: «тут і зараз»). Рекомендовано методи інтерактивного навчання для реалізації методу аналізу конкретних ситуацій на теоретичному етапі у процесі підготовки майбутніх учителів початкової школи.

Ключові слова: метод аналізу конкретних ситуацій, професійна підготовка, майбутні учителі початкової школи, технологія ситуаційного навчання, технологія інтерактивного навчання.

ПРИМЕНЕНИЕ МЕТОДА АНАЛИЗА КОНКРЕТНЫХ СИТУАЦИЙ В ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ ЭТАП

Осадченко Инна Ивановна,

доктор педагогических наук, доцент, профессор кафедры теории и
методики начального образования Николаевского национального университета
имени В. А. Сухомлинского

Аннотация: В статье на основе анализа научных источников и эмпирического материала охарактеризован теоретический этап применения метода анализа конкретных ситуаций в подготовке будущих учителей начальной школы. Обосновано, что основу метода анализа конкретных ситуаций составляет анализ определенной педагогической ситуации. Констатировано, что на теоретическом этапе применения метода анализа конкретных ситуаций будущим учителям начальной школы необходимо усвоить: сущность понятий «педагогическая ситуация», «ситуационная проблема», «ситуационная задача» и др; структуру алгоритмов решения педагогической ситуации; мотивы возникновения, способы решения, типы педагогических ситуаций и тому подобное. Отмечено, что важным этапом алгоритма решения педагогической ситуации является принятие решения, полученного путем ее анализа – метода как процесса осуществления поиска правильного решения. Правильность решения истолковано как умение оперативно выделить в педагогической ситуации ситуационную проблему, сформулировать и решить ситуационную задачу на основе педагогической этики; принятие решения – это конечный результат аналитической деятельности будущих учителей начальной школы по решению педагогической ситуации методом анализа конкретной ситуации. Указано, что в процессе первичного анализа педагогической ситуации необходимо: выделить ситуационную проблему, сформулировать первичную педагогическую задачу, вторичную ситуационную задачу. Предложены способы мгновенного решения педагогической ситуации, в частности для выполнения ситуационных упражнений (для решения первичной (вторичной) ситуационной задачи по принципу: «здесь и сейчас»). Рекомендовано методы интерактивного обучения для реализации метода анализа конкретных ситуаций на теоретическом этапе в процессе подготовки будущих учителей начальной школы.

Ключевые слова: метод анализа конкретных ситуаций, профессиональная подготовка, будущие учителя начальной школы, технология ситуационного обучения, технология интерактивного обучения.

APPLICATION CASE METHOD IN THE PREPARATION OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS: THE THEORETICAL STAGE

Osadchenko Inna,

doctor of pedagogical sciences, associate professor, professor of the department «Theory and Methods of Primary Education» Mykolayiv National University named after V. O. Suchomlynsky

Abstract: On the basis of the analysis of scientific literature and empirical material is characterized by the use of theoretical stage of the case method in the preparation of future primary school teachers. It is proved that the basis of the case method of teaching analysis of the specific situation. It was stated that at the theoretical stage of the application of the case method to the future elementary school teachers need to learn that the essence of the concepts of «educational situation», «situational problem», «Case study» and others; algorithms for solving the structure

of the educational situation; motives arise, solutions to the types of pedagogical situations and the like. It is noted that an important step algorithm for solving the educational situation is the decision obtained by analyzing it – as the method of implementation process of finding the right solutions. The correctness of the decision interpreted as the ability to quickly identify situations in teaching situational problem, formulate and solve situational problems based on teaching ethics; decision - is the final result of the analytical work of the future primary school teachers to address the situation Pedagogical case method. It is indicated that in the course of the primary analysis of pedagogical situations should: identify situational problem, formulate a primary task of teaching, secondary situational problems. Methods instant solutions pedagogical situation, in particular to carry out situational exercises (for the solution of the primary (secondary) situational problems on the principle of «here and now»). Recommended methods of interactive training for the implementation of the case method in the theoretical stage in the preparation of future primary school teachers.

Key words: case method, training, future primary school teachers, the technology of situational training, interactive learning technology.

Відомості про автора

Прізвище: Осадченко

Ім'я: Інна

По батькові: Іванівна

Посада: професор кафедри теорії та методики початкової освіти

Вчений ступінь: доктор педагогічних наук, доцент Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського

Організація: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Адреса: 54003, м. Миколаїв, вул. Держинського, б. 19, кв. 1

Телефон моб.: 099 520 67 54